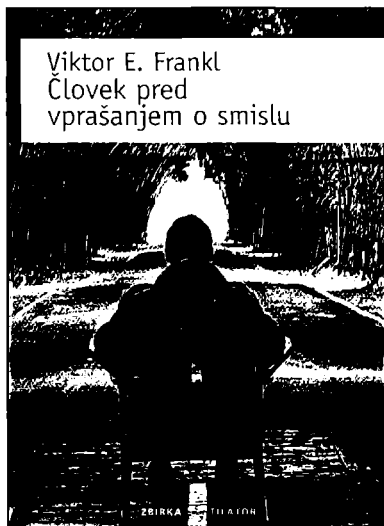

FRANKL, VIKTOR E.

Človek pred vprašanjem o smislu.

Ljubljana, Pasadena, 2005

Viktor E. Frankl (1905–1997) je v svetu poznan predvsem kot utemeljitelj logoterapije, ene od znanih dunajskih psihoterapevtskih šol. V svojem plodnem in aktivnem življenju je napisal številna dela in tudi pri nas se lahko pohvalimo s kar nekaj njegovimi prevedenimi knjigami: *Kljub vsemu rečem življenju DA* (1992, 1993), *Volja do smisla* (1994), *Zdravnik in duša* (1994), *Ljubezen in spolnost* (1994), *Gora in človek* (1993). V obravnavanem delu, ki je prevod nemškega izvornika iz leta 1979 *Der Mensch vor der Frage nach dem Sinn*, avtor podaja pregleden prerez svojih spoznanj in ključnih točk logoterapije.

Prvi del knjige vsebuje izbor Franklovih pomembnejših govorov, predavanj in člankov iz obdobja med 1946 in 1976. Naj predstavim le nekatere:

- »Knjiga kot terapevtski pripomoček« – avtor razkriva, zakaj je lahko branje ustreznih knjig ob eksistencialnih krizah velika pomoč pri razreševanju težav. Ustrezna knjiga ima nedvomno terapevtski učinek, kajti »knjige ne morete preprosto prižgati in ugasniti kot televizor. Za knjigo se morate najprej odločiti ... morate jo kupiti ... jo prebrati ... o prebranem razmisliti ...«, pravi avtor.
- »Trpljenje zaradi nesmiselnega življenja« – v družbi izobilja imamo ljudi zadovoljene vse potrebe, razen potrebe po smislu. Občutek nesmiselnosti poraja odvisnosti in samomorilnost. Cela vrsta raziskav je pokazala, da lahko človek najde življenjski smisel ne glede na spol, starost, stan, inteligentnost, izobrazbo, značaj, okolico in ne glede na vernost. Prav to ljudje zelo pogosto pokažejo v mejnih situacijah ob izgubi najbližjih, ob neozdravljivih boleznih in podobnih hudih življenjskih preizkušnjah. Trpljenje dobi smisel s samospreminjanjem ljudi v smeri človečnosti.
- »Ljubezen in spolnost« – ljubezen je eden izmed vidikov samopreseganja človeške eksistence in je pogoj za srečen zakon. V ljubezni dojemamo partnerja kot osebo v vsej njegovi enkratnosti in ne le kot sredstvo za doseganje določenega cilja. Spolnost le v ljubezni postane emancipirana in ne služi zgolj užitku ali razmnoževanju.

- »Kaj je človek?« – avtorjeve izkušnje iz koncentracijskega taborišča dokazujejo, da je človek tudi v najtežjih in najbolj ponižujočih okoliščinah sposoben ostati človek.
- »Človek v iskanju smisla« – bistvo človeške eksistence je preseganje samega sebe. Ugodje in sreča sta le stranski učinek izpolnitve smisla v posameznikovem življenju.
- »Milostna smrt ali množični poboj?« – v tem prispevku avtor izpodbija upravičenost evtanazije neozdravljivo bolnih ljudi. Naloga zdravnika je, da rešuje, pomaga in ne guje, ko ne more več zdraviti. Zdravnik ni sodnik, ki bi lahko odločal o vrednosti ali nevrednosti življenja. Avtor meni, da bi z zakonitvijo pravice do evtanazije ljudje za vselej izgubili zaupanje do zdravnikov.
- »Teorija in terapija nevroz« – avtor niza prednosti in posebnosti logoterapije nasproti nekaterim drugim psihoterapevtskim metodam pri zdravljenju nevroz. Opisuje učinkovitost logoterapevtske tehnike t. i. »nasprotne namere« pri zdravljenju obsesivno-kompulzivnih nevroz in fobij.
- »Človek pred vprašanjem o smislu« – ljudje sodobnega časa množično tožijo zaradi globokega občutka nesmisla. Spopadajo se z noogeno nevrozo, ki jo povzroča izguba vrednot in vesti. V ljubezni do drugih ali v predanosti smiselni dejavnosti človek izpolni samega sebe, izpolni svoj smisel. Samega sebe človek torej lahko uresniči le v samopreseganju, ko pozabi nase. Človek, ki si prizadeva le za lastno zadovoljstvo in užitek, ima težave z voljo do smisla in ni realiziran. Avtor ugotavlja, da ima vsako zgodovinsko obdobje svojo nevrozo, ki potrebuje specifično psihoterapijo. Trdi, da smisla ni mogoče dati ali proizvesti, temveč ga je potrebno najti. Svoj smisel mora najti vsak sam. Pri tem je pomembna vzgoja za odgovornost, ki razvija vest.
- »Psiholog doživi koncentracijsko taborišče« – v tem prispevku avtor opisuje svoje doživljanje taborišča, ki ga preživi s pomočjo

nenehnega iskanja smisla vsega doživete-ga trpljenja in s pomočjo ljubezni do žene. Ugotovitev, da sojetniki, ki so izgubili smisel, niso preživeli, še bolj utrdi do prepričanje v njem. Ugotavlja, da je človek vedno sposoben odločati, kako bo ravnal. Ob tragiki dejstva, da je človek bitje, ki je izumilo plinsko celico, ga ohrabljuje spoznanje, da je človek hkrati tudi bitje, ki je sposobno s pokončno držo vkorakati prav v taisto plinsko celico.

V drugem delu knjige so zbrani odlomki iz vseh Franklovih del, ki ključno pojasnjujejo teoretično bistvo njegove logoterapije (obravnavava npr. pomen psihoterapije nasploh, prikaže svoj pogled na psihosomatiko, nevrozo, svobodo do volje, krivdo, odgovornost do sebe, strah, voljo do smisla, smisel življenja, smisel trpljenja ...).

Kot večina drugih je tudi to Franklovo delo kljub resni tematiki razumljivo napisano in s tem dostopno kar najširšemu krogu bralcev. Kljub temu, da so od prve izdaje pretekla skoraj tri desetletja, je tematika še zmeraj aktualna in bo zagotovo prispevala k razrešitvi kakšne od eksistencialnih kriz marsikaterega od bralcev. Kajti naše življenjske modrosti nastajajo in se sestavljajo počasi, kot mozaiki. Ali kot pravi Frankl sam: »Dokler nam absolutna resnica ni dostopna, se moramo zadovoljiti s tem, da relativne resnice popravljajo druga drugo.«

Tanja Šulak